

Lapsuuden muistoja Muteniasta

Minulle parhaat ja kauneimmat muistot täältä Muteniasta ovat alle kouluikäisenä ja vähän sen jälkeen.

Ne liittyvät paremminkin tuntemuksiin ja aistimuksiin kuin tekemisiin.

Pyrin kai tietoisesti unohtamaan talvisen ja ankean tuntuisen kummun, jossa lumi pyrytti korkeita kinoksia pihaille ja lumiaitojen viereen.

Tiet oli alituisen tukossa. Tuuli tuntui purevana viimana luissa ja ytimissä asti. Ajatukset on usein kesäisessä Muteniassa. Pirtin ikkunoista paistoi aurinko sisälle.

Alatalossa

Lähdetään kyläkerrokselle. Aloitan Alatalosta, navetasta kuului lypsyn äänet. Toivoin, että saisin vääntää separaattoria. Pidin sen äänestä. Se kertoi turvallisuudesta, samoin kuin kaikki tavalliset arkiaskareet ja niiden äänet. Muistikuvissa oli vielä jotain sodasta heijastuvaa levottomuutta ja pelkoa. Liisa-täti oli sikoja syöttämässä, hän oli kai arvannut minun tulevan, koska otti taskusta mahtavan pullan, jonka antoi minulle. - Olipa jalka kevyt, kun menin hakemaan horsmia sioille.

Alatalon makasiinit olivat oikeita lapsen aarrearkkuja monessakin mielessä, siellä katon harjassa asui minun mielestäni maailman eniten pääskysiä. Niitä ei koskaan väsynyt katselemaan. Joskus pääsin Jussi-sedän mukana käymään jossain makasiinissa tai sain luvan mennä makasiinin vintille. Alatalo oli muutenkin mielenkiintoinen ja herätti minussa kunnioitusta.

Sali, jossa pyhäkoulua pidettiin oli minusta mahottoman kaunis. Joskus kävi jopa niin, että pyhäkouluopetukset livahtivat sivu suun, olin unohtunut katselemaan jotain kaunista esinettä tai taulua. Mutta aina jäi kuitenkin lämmin ja mukava tunne, enkä usko, että ne opitkaan täysin hukkaan meni. Ne toi lujaa pohjaa lapsuudelle.

Kylän henki

Äkkiä muistui, että minun piti käydä Keskitalossa. Siinä vanhassa, joka oli mäellä. Lähdin juoksemaan ojan reunaan pitkin ja saatoimpa oikaista pellonkin poikki.

Se harmaa pieni pirttirakennus ja siihen kuuluva aitta loivat kauneimman pihapiirin minkä tiesin. Istahdin kynnykselle, vedin hameen polviin ja kerroin asiani Hilda-tädille. Hän sattui olemaan ulkona, haki juuri kermaa joko kellarista tai aitasta. Istuin siinä tovin, nautin pihapiirin rauhasta, lämmöstä ja kauneudesta.

Sitten päätin pistäytyä Epon-Petin luona. Petin ikkunan alla kukki kaunis päivänkakkarapensas. Tiesin, että Petiltä töidenkin keskellä oli aina aikaa pikkuvieraalle, joskus hän jopa saatteli minut kotiin.

Nyt kuitenkin jatkoin matkaani Aunolaan, vaikka Aunola jäi taloista vähän vieraammaksi. Silti Tertun ja Aunon avun ja lämmön saimme lapsena tuntea monta kertaa, kun apua tarvitsimme oli sitten kysymys työstä, ruuasta tai sairaudesta.

Muutenkin kylän henki oli se, että autetaan apua tarvitsevaa ja ketään ei jätetä yksin.

Kutsuja ruokapöytään

Aunolasta olikin helppo pyörähtää Järveläiseen, olin kuullut että Mari ja Jalo oli tulleet. He toivat aina tuulahduksen muusta maailmasta ja Jalo antoi mielellään meidän lukea hänen lehtiään ja kirjojaan.

Pidin myös siitä hengestä, jonka Mari loi ympärilleen, siinä säteili ilo ja nauru.

Marin heleä nauru ja ilo saatteli minut Tapioon.

Iidan raparperipenkit pirtin päässä näkyi jo kauas. Iida kutsui syömään, tarjolla oli lihaa ja perunaa uunipannulla. Sekä minun mielestäni maailman parasta ja keltaisinta pullaa.

Siitä tulikin mieleeni, miksi oli lapsena lihava, aina oli hyviä käsiä, jotka ojensivat jotakin ja aina sain kutsun ruokapöytään. Nyt aikuisena kun leipää pitää itse ansaita, eikä ojentavia käsiä ole, olen vähän laihtunut.

Ruuasta muistui Konsta mieleeni. Minusta tuntui, että missään ei ole niin hyvää viiliä kuin siellä ja varsinkin kun sen sai syödä keinutuolissa, joka oli ikkunan edessä, mistä näki kauniin juuri kukassa olevan pihlajan.

Konstasta palatessa oli Katrin ja Uunon paikka ennen kotia. Se oli pensain ja kukin ympäröity. Seisoin heidän uuden navettansa ovella ja kuuntelin maidon sihinää kiuluun Katrin lypsäessä. Siinä illan rauhassa ja tyyneydessä oli jotain sellaista mitä ei voi sanoin selittää, se täytyy aistia.

Aivan samoin kuin vanhan Pokurin pirtin harmoniassa ja lämmössä. Vanhassa Pokurissa ei ollut silloin lapsia, mutta kävin mielelläni siellä. Istuin ja kuuntelin aikuisten juttuja ja tarinoita.

Ja olihan Anselmi tai Mari meillä jokapäiväinen vieras. Tuntui, että olimme yhtä suurta perhettä kaikki.

Keski-Ollin pajalla

Kylän laidalle on jäänyt vielä Toivola. Olin siellä joskus lastenvahtina, että Toivo ja Marjatta pääsisi töillensä.

Vielä haluaisin käväistä Keski-Ollin pajassa.

Siellä juoksin harva se päivä, jos näin liikettä. Oli hauskaa seisoa ovella ja katsella Ollin takomista, arvailla mitä mistäkin tulee.

Pajan seutu oli muutenkin mielipaikkojani. Siitä oli lyhyt matka harjulle, joka oli meidän kaikkien leikkipaikka.

Kyläkerrokseni päättyy. Tällä kertaa palasin kotiin, minua ei tarvinnut hakea. Muistan olleeni aika vaikea lapsi, jos en ole helppo aikuinenkaan.

Olen onnellinen, että synnyin juuri tähän sukuun ja tähän kylään. Sain täällä vahvan ja rikkaan lapsuuden. Opin kunnioittamaan ihmisiä, luontoa ja elämää yleensä ja ymmärtämään luojan suuruuden.

Ihmisten kunnioittamista isä kyllä taisi joutua vähän vitsalla opettamaan, että olisi oppi mennyt perille.

Tätä kumpua ja sen ihmisiä muistan aina lämmöllä. Samoin olen ylpeä siitä, että olen Sompion jälkeläisiä.

Eeva Siirtolan (os. Hietanen) muistelus Muteniassa kylän muistolaatan paljastustilaisuudessa heinäkuussa 1997